

2018-06-18

Yttrande: Ökad trygghet för studerande som blir sjuka (2018:9)

DIK är fackförbundet för dem med högre utbildning inom kultur och kommunikation. DIK organiserar runt 20 000 medlemmar inom arbetsmarknadens alla sektorer, studenter samt egenföretagare. DIK organiserar runt 1100 studenter på högskolor, universitet och vid kvalificerade yrkeshögskoleutbildningar.

DIK har under många år arbetat för att öka studerandes trygghet vid sjukdom, och uppskattar att ett förslag som kan bli verklighet äntligen har lagts. Yttrandet kommer att innehålla några generella synpunkter, men framförallt kommentera de förslag som utredningen har lagt.

Den som studerar måste kunna vara sjuk under längre tidsperioder utan att studierna blir allt för lidande. I dagsläget kan en studerande endast vara sjukskriven på heltid, vilket både försvårar sjukskrivning för den som har en partiell studieförmåga, men gör det även svårt att återgå till studier.

Den högre utbildningen i Sverige kämpar bland annat med en för låg genomströmning av studenter. En pusselbit i att fler som påbörjar sin utbildning, även ska avsluta den, är en mer ändamålsenlig sjukskrivningsmodell för studerande.

Det finns problem med att vara sjukskriven som student, som en förändrad lagstiftning inte kan rå på. Det handlar till exempel om möjligheten att anpassa en utbildning för en deltidssjukskriven studerande, eller möjligheten att påbörja en annan utbildning om den studerande bedöms helt sakna studieförmåga gentemot den utbildning hen blivit sjukskriven från. När det gäller de frågorna får tiden utvisa om det de facto är stora problem i praktiken för sjukskrivna studenter, eller endast ett teoretiska sådana.

3.8 Överväganden och förslag om deltidssjukskrivning och avskrivning av studielån

DIK är överlag mycket positiva till de förslag som utredningen lagt om möjlighet till deltidssjukskrivning. DIK har vid tidigare tillfälle förespråkade det förslag till deltidssjukskrivning som CSN lade fram till parlamentariska socialförsäkringsutredningen (PSFU), och är glada över att den här utredningen gått på samma linje.

DIK tillstyrker förslaget grader av nedsatt studieförmåga och är positiva till att de föreslagna nivåerna för deltidssjukskrivning anpassas till hur det ser ut för den som blir sjukskriven från ett arbete.

DIK tillstyrker förslaget att bedömning av studieförmåga görs i relation till faktiska studier. Ju mindre systemet skiljer sig mot det ordinarie systemet för sjukskrivning för den som arbetar/står till arbetsmarknadens förfogande, desto bättre. Systemet blir i sådana fall mer lättförståeligt och överskådligt.

DIK tillstyrker samtliga övriga förslag under 3.8. då det är en utbyggnad av det förslag som CSN lade till PSFU, vilket vi menar är en bra balans mellan de studerandes särskilda situation och kravet på försäkringsmässighet vid sjukskrivning för studenter.

3.9 Överväganden och förslag om karenstid för rätt till avskrivning av studielån

DIK tillstyrker förslaget om en karenstid på 14 dagar, vilket vi föreslagit vid tidigare tillfällen. DIK delar utredningens bedömning att förslaget på avskrivning av studielån vid sjukskrivning minskar behovet av en lång karenstid.

3.10 Överväganden om VAB och VAN

DIK vill trycka på behovet att se över hur VAB och VAN fungerar för studenter. Den bristande möjligheten att föra över tillfällig föräldrapenning till en närstående skapar problem för ensamstående föräldrar om ens barn blir sjukt vid ett obligatoriskt moment eller tenta. Även om det rör sig om en liten grupp, behöver problemet lösas för dem.

4.8 Överväganden och förslag om rehabilitering som syftar till återgång i studier

DIK delar utredningens bild att rehabilitering för studerande idag är behäftat med otydlighet och okunskap – hos studerande såväl som ansvariga myndigheter och lärosäten. Situationen gör det svårt att genomföra ett systematiskt rehabiliteringsarbete för studerande som vill återgå till sina studier.

DIK tillstyrker att studerande primärt ska genomgå studieinriktad rehabilitering riktat mot de studier som bedrevs innan insjuknande.

DIK tycker det är väldigt positivt att utredningen vill tydliggöra ansvaret för den studieinriktade rehabiliteringen och tillstyrker därmed förslaget om att CSN:s och Försäkringskassans samordningsansvar tas bort. DIK är enig med utredningen i att ansvaret bör ligga på hälso- och sjukvården samt utbildningsanordnarna. Förutsättningen för att det ska fungera är dock att studerande har rätt till en rehabiliteringskoordinator inom hälso- och sjukvården, annars kommer det att bli svårt för studerande att ta ansvar för sin egen rehabilitering.

DIK tillstyrker att Arbetsmiljöverket får i uppdrag att ta fram riktlinjer eller liknande för att förtydliga utbildningsanordnarnas rehabiliteringsinsatser. DIK vill

här göra ett medskick att inte glömma distansstudenterna. Allt fler studerar på distans, och även de ska få en bra rehabilitering vid sjukskrivning.

5. Tidsgräns för rätt till studiemedel under sjukdom

För att behålla en försäkringsmässighet i systemet delar DIK utredningens bild av att det behövs en tidsgräns för rätten till studiemedel under sjukdom. Utifrån den premissen är utredningens avvägning om att studiemedel under sjukdom bör lämnas i högst 52 veckor under en tvåårsperiod. Samtidigt är psykisk ohälsa ett problem även bland studerande, och frågan är om 52 veckor är nog för att kunna återgå till studier, eller arbete. Samtidigt borde möjligheten till sjukskrivning på deltid gynna den gruppen.

Vikten av informationsinsatser

Ett annat problem vad gäller sjukskrivning och studerande är att försvinnande få studerande vet var, hur och varför de ska sjukanmäla sig dag ett i sjukdomsperioden för att få rätt till avskrivning av studielån. Det beror sannolikt inte på en lång karenstid, utan en okunskap kring hur CSN och sjukskrivning fungerar. Det kan heller inte ett förändrat system förändra. Informationen om förändringar om rätten till studiemedel under sjukdom gentemot studenter måste förbättras, oavsett om förändringar görs i regelverket.

Om det införs en tidsgräns för rätt till studiemedel under sjukdom blir det oerhört viktigt att informera studerande om hur de skyddar sin SGI för att vid behov ha rätt till sjukpenning.

Med vänliga hälsningar,

Anna Troberg
Ordförande

Lisa Gemmel
Utredare